

УДК 631.16:336.76

Нерубацька Т. – ст. 2 курсу

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІРЖОВОГО АГРАРНОГО РИНКУ

Науковий керівник: к.е.н. Бесєдіна Г.Є.

Аграрний ринок посідає вагомe місце в структурі економіки України. Подальший розвиток аграрної галузі неможливий без наявності економічно-ефективних механізмів збуту сільськогосподарської продукції, зокрема без відповідних економічних організацій, котрі у розвинутих країнах є частиною інфраструктури аграрного ринку та без яких немислиме існування ринково орієнтованої економіки. Серед таких організацій варто виділити біржі, які мають бути одним із ключових елементів інфраструктури аграрного ринку України. Зважаючи на недосконалість сучасного біржового ринку та наявність певного світового досвіду слід синтезувати його й сучасні світові тенденції розвитку біржових ринків, враховуючи вітчизняні особливості господарювання і нормативно-правового забезпечення. Все це створить передумови для динамічного розвитку національного біржового аграрного ринку. Аграрний сектор економіки є стратегічно важливим для України, адже завдяки його ефективній діяльності забезпечується про-довольча безпека країни.

Сільськогосподарська продукція є най-поширенішим біржовим товаром, що знаходиться в обігу, частка укладених угод на яку по відношенню до всієї кількості укладених біржових угод у 2008 році становила 68,1 %. У першому півріччі 2009 року вартість біржових угод, укладених із метою купівлі-продажу сільськогосподарської продукції, дорівнювала понад 70% від загальної вартості всіх укладених біржових угод. Вартість біржових угод, укладених у 2008 році, базовим активом яких була сільськогосподарська продукція, становила понад 25% від валового виробництва в АПК України.

Товарні біржі є тими інфраструктурними інституціями, що відображають кон'юнктуру ринку та здатні захистити його учасників від сезонних коливань цін, а також збалансувати попит і пропозицію на відповідні товари, застосовуючи для цього економічно ефективні інструменти й механізми. Товарна біржа сприяє лібералізації економічних відносин у всіх сегментах аграрного ринку, його фінансовому оздоровленню та підвищенню конкурентоспроможності.

Останніми десятиріччями на світовому ринку конкуренцію біржам становлять позабіржові електронні торговельні системи, які дають змогу оперативно та з малими витратами укладати угоди, але при цьому не гарантуючи їх виконання. Водночас провідні світові біржі використовують електронні біржові системи які крім здійснення торго-вельних операцій також забезпечують їх клірингове обслуговування й ціновий моніторинг.

Існування в Україні Єдиної електронної біржової системи, в межах якої здійснюватиметься торгівля різноманітними активами, сприятиме ефективному функціонуванню економіки та інтеграції країни до світової економічної спільноти. За дотримання вищезгаданих умов дана система повинна відповідати загально-визнаному світовому біржовому досвіду.

Прикладами успішного світового досвіду функціонування міжнародних електронних системи біржової торгівлі є ті, що функціонують у межах таких біржових консорціумів та об'єднань, як: CME group, NYSE Euronext, OMX й ін.